

THEMAFICHE: FIETS

1 ACHTERGROND

De ecologische voetafdruk en **CO₂-uitstoot** van gemotoriseerd transport is groot. Het fijn stof van de uitlaatgassen is slecht voor de **luchtkwaliteit** en zorgt zo voor een minder **gezonde leefomgeving**. Bovendien heeft de uitstoot van uitlaatgassen niet alleen gevolgen bij ons, maar overal ter wereld. De uitstoot van koolstofdioxide (CO₂) draagt bij aan de **opwarming van de aarde**. De gevolgen voor het klimaat zijn vooral voelbaar in Afrika en Latijns-Amerika (o.a. door verminderde regenval, smeltende gletsjers in bv. de Andes). Daar krijgen boeren bijvoorbeeld steeds meer te maken met waterschaarste.

Het toenemend gemotoriseerd verkeer zorgt voor grote **onveiligheid** op de weg. Dit leidt tot een negatieve spiraal: "Ik ga met de auto want met de fiets is gevaarlijk, er zijn namelijk zoveel auto's". Auto's veroorzaken ook voor steeds meer fileleed. Meer fietsers op de weg kan dat veranderen. Bovendien is het een stuk plezieriger **samen te fietsen**.

Om voertuigen te produceren zijn veel verschillende **grondstoffen** nodig, zoals aardolie, rubber, metalen ... De ontginning van grondstoffen vergt veel **energie**, wat leidt tot uitputting van de bestaande voorraden en dikwijls gepaard gaat met een negatieve impact op het leefmilieu en op de gezondheid van de arbeiders. Aangezien Europa zelf weinig grondstoffen heeft, is het afhankelijk van Afrikaanse en Latijns-Amerikaanse landen, waar de schade het grootst is.

Bovendien moet er voor elke auto – die het grootste deel van de dag stilstaat - **parkeerplaats** voorzien worden en moeten er **wegen** gebouwd worden. Dat neemt niet alleen veel plaats in beslag, maar heeft ook **negatieve gevolgen** voor ons **landschap**. Dit is een serieus probleem in Vlaanderen. **Natuurgebieden** worden steeds verder versnipperd, waardoor veel **dieren en planten** het moeilijker krijgen. Bovendien zijn er steeds meer verharde oppervlakten, waardoor regenwater niet meer kan doorsijpelen. Het spoelt weg en leidt soms tot overstromingen.

Door auto's te delen kan je deze impacts verlagen. Je kan nog een stapje verder gaan door het **STOP-principe** zoveel mogelijk toe te passen: je kiest voor Stappen en Trappen (fietsen), dan Openbaar vervoer en pas dan de auto. Wie de voorkeur geeft aan de fiets, zorgt voor minder vervuiling. Je kan een extra steentje bijdragen door het **herstellen en delen** van fietsen. Dit zorgt bovendien voor werkgelegenheid voor de fietshersteller en is vaak **goedkoper** dan de aankoop van een nieuwe fiets.

2 ONDERZOEK & REFLECTIE

- Hoe verplaats ik me van en naar school? Vind ik dit een goede/gemakkelijke/propere oplossing? Waarom wel/niet?
- Wat zijn de voor- en nadelen van de fiets/tram/trein/bus/auto?
- Vinden leerlingen/ouders het gevaarlijk om naar school te fietsen of om schooluitstappen met de fiets te maken? Wat vinden ze gevaarlijk? Waarom? Wat kunnen we daaraan doen?
- Wat zijn de voor- en nadelen van het delen/herstellen van fietsen?
- Wat is fietspoolen en wat heeft het met het delen van fietsen te maken?

3 ACTIES

Hoe gaan wij bewust met onze verplaatsingen om?

- **Fietspoolen** : Er wordt een systeem op poten gezet dat het van en naar school gaan met de fiets vergemakkelijkt. Ouders spreken samen af om hun kinderen naar school te begeleiden. Dit spaart elke dag twee autoritten uit. In een drukke stad kan een Stappersgroep (zelfde concept, maar te voet) een veiligere oplossing zijn. Indien het onmogelijk is om met de fiets of te voet naar school te gaan, kan een 'kidspoolsysteem' opgezet worden. Neem ook een kijkje bij het project "*Op Wielekes*".
- **Fietsendepot** : Veel schooluitstappen kunnen met de fiets gebeuren. Maar wat als sommige kinderen niet over een eigen fiets beschikken? Een fietsendepot op school kan tegemoetkomen aan dit probleem. Ga op zoek naar kanalen om je fietsendepot te voorzien van leenfietsen. Bijvoorbeeld: soms organiseert de politie een uitverkoop van gevonden fietsen waarvan de rechtmatige eigenaars niet geïdentificeerd konden worden. Samen met enkele handige volwassenen kunnen kinderen leren om deze fietsen te onderhouden en te herstellen (zie verder). Dit draagt ook bij aan het leren verantwoordelijkheid te dragen - een fiets die je zelf onderhoudt, verzorg je beter en gaat dus langer mee.
- **Fietsen repareren** : Een regelmatige onderhoudsbeurt kost weinig moeite en zorgt ervoor dat je fiets vlot blijft rijden. Bepaalde onderdelen van je fiets zullen ook minder vlug verslijten. Bovendien blijft je fiets er goed uitzien. Wacht niet te lang met het herstellen van versleten onderdelen. Hoe langer je wacht, hoe erger het mankement wordt. Naast het poetsen van de fiets en smeren van de ketting kunnen kinderen zorgen voor voldoende bandenspanning, de hoogte van het zadel bepalen en enkele kleine herstellingen uitvoeren, afhankelijk van hun leeftijd en handigheid. Maak hier een heus Repair Café van. Nodig voor het Repair Café een fietsenmaker, een handige(groot)ouder of buurtbewoner uit die bereid is om samen met de kinderen fietsen te herstellen.
- **Ruilbeurs** : Een ruilbeurs met fietsen? Waarom niet! Altijd al eens op een BMX willen rijden in plaats van een stadsfiets? Dit is je kans!
- **Weggeefplein**: Organiseer een weggeefplein om je fietsendepot te vullen.
- **Oudere kinderen leren jongere kinderen fietsen** : Voor de meeste Vlaamse kinderen is fietsen evident. Toch zijn er ook kinderen die het fietsen niet zo goed onder de knie hebben. Bij schooluitstappen met de fiets kan dit problematisch zijn. Voor kinderen die niet (zo goed) kunnen fietsen, kunnen sessies georganiseerd worden waar oudere kinderen jonge kinderen leren fietsen. De winst is dubbel: de jongsten leren fietsen en de ouderen leren hoe ze hun eigen vaardigheden overbrengen op anderen.
- **Workshop fietsen repareren** : Ga eens langs bij een fietsenmaker of laat hem langs komen in je school. Leer van een echte vakman hoe je fiets in elkaar zit en welke dingen je zelf kan doen: je banden oppompen, remmen afstellen, een lekke band herstellen. Het is allemaal niet zo moeilijk als je denkt!

4 ACTIVITEITEN IN HET SCHOOLJAAR

- Eerste schooldag: start het jaar met de opbouw van je fietsendepot of je fietspoolsysteem.
- Fietstocht, sportdag, daguitstap: organiseer enkele dagen vóór de uitstap een Repair Café (of herstelworkshop) of een leren fietsen-workshop.